

Høringsnotat

**Utkast til endring av forskrift om utvalgte naturtyper
(korallrev og typisk høgmyr)**

Innholdsfortegnelse

1. Innledning	3
2. Bakgrunn.....	3
3. Om høringen	5
4. Hjemmelsgrunnlag og rettslige konsekvenser	5
5. Begrunnelse for valg av virkemidler.....	7
5.1. Korallrev	8
5.2. Typisk høgmyr.....	9
6. Konsekvenser av virkemiddelbruk.....	10
6.1. Generelt	10
6.2. Korallrev som utvalgt naturtype	11
6.3. Typisk høgmyr som utvalgt naturtype.....	12
7. Kontakter.....	14
8. Vedlegg	14

1. Innledning

Høringen gjelder forslag om endring i forskrift om utvalgt naturtype etter naturmangfoldloven slik at naturtypene *korallrev* og *typisk høgmyr* vedtas som utvalgte naturtyper (UN).

2. Bakgrunn

Økt bruk av arealer og naturressurser har ført til omfattende tap av naturmangfold og forringelse av mange økosystemer globalt. I den globale rapporten fra FNs naturpanel (*IPBES. 2019. Global assesment report on biodiversity and ecosystem services of the Intergovernmental Science- Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services*) framgår det at endret bruk av arealer er det som påvirker naturen mest, både på land og i ferskvann. I marine økosystemer er, ifølge rapporten, den største påvirkningen direkte utnyttelse av organismer (hovedsakelig fiske), etterfulgt av land- og sjøbruksendringer. I Norge er også disse de viktigste påvirkningsfaktorene for naturmangfoldet. Det er et nasjonalt mål at "*ingen arter og naturtyper skal utryddes, og utviklingen til truede og nær truede arter og naturtyper skal forbedres*". Ulike tiltak for å ta vare på truet natur er beskrevet i Meld. St. 14 (2015 – 2016) *Natur for livet - Norsk handlingsplan for naturmangfold*, som Stortinget sluttet seg til i mai 2016. For naturtyper omtaler handlingsplanen tiltak for truede naturtyper og naturtyper som er viktige for truede arter.

Klima- og miljødepartementet er opptatt av å ha en helhetlig og effektiv tilnærming til arbeidet med truet natur. Miljødirektoratet fikk i juli 2017 oppdrag av Klima- og miljødepartementet om å foreta kost/nytte-vurderinger av relevante tiltak for ansvarsarter som er kritisk truet eller sterkt truet, dvs. om lag 90 arter, og i underkant av 40 naturtyper, der de aller fleste er truede. Alle relevante tiltak skulle vurderes. Det ble gitt føring om at hvis naturtypen eller arten kan tas vare på ved hjelp av flere tiltak (med tilhørende virkemidler) skal det minst inngripende tiltaket og virkemidlet velges. En direktoratsgruppe ble etablert for å løse oppgaven og leverte sin tilrådning i desember 2018. Gruppen bestod av Statens vegvesen, Jernbanedirektoratet, Landbruksdirektoratet, Fiskeridirektoratet, Norges vassdrags- og energidirektorat, Forsvarsbygg og Miljødirektoratet.

For å legge grunnlag for en systematisk analyse med nødvendige samfunnsøkonomiske vurderinger valgte direktoratsgruppen en operasjonell målformulering. For de aktuelle artene og naturtypene er det derfor angitt spesifikke mål som skal nås innen 2035. Dette innebærer at analyseperioden er satt fra 2018 til 2035, der 2035 er valgt som endepunkt etter en avveining mellom flere hensyn. 2035 gir en horisont som gjør det mulig for virkemidlene og de tilhørende tiltakene å virke en tid. Samtidig vil det for mange arter og naturtyper være svært ambisiøst å oppnå forbedring innen den tid.

Hovedmålet er én kategori forbedring på rødlista, mens et alternativt mål er videreføring av dagens status på rødlista. Disse målene vil bidra til relevante nasjonale mål på naturmangfold, spesielt målet om at ingen arter og naturtyper skal utryddes og utviklingen til trua og nær trua arter og naturtyper skal bedres. Miljødirektoratet sendte 14.12.2018 svar på oppdraget til Klima- og miljødepartementet, med en tilrådning som ble utarbeidet i samråd med de nevnte direktoratene. Det ble levert beslutningsgrunnlag for 90 arter og 32 naturtyper¹.

I denne leveransen inngikk anbefalinger av et bredt spekter av virkemidler, herunder forslag om prioritert art for to arter og *utvalgt naturtype* for 13 naturtyper. Blant disse 13 var naturtypene *korallrev* og *typisk høgmyr* (omtalt som sentrisk høgmyr i leveransen 14.12.2018), som denne høringen gjelder. To andre naturtyper som også er blant disse 13 (åpen grunnlendt kalkmark og olivinskog) og en art (elfenbenslav) ble vedtatt som hhv. utvalgte naturtyper og prioritert art i desember 2020. I beslutningsgrunnlagene inngår også anbefalinger om områdevern, bruk av juridiske sektorvirkemidler, handlingsplaner og miljøforvaltningens og sektorenes økonomiske virkemidler til skjøtsel, restaurering og fjerning av fremmede skadelige arter. Mange anbefalinger går ut på at flere virkemidler, som styres av ulike sektorer, kombineres. Ved å gjøre dette har man kunnet foreslå virkemiddelbruk for å nå målsetting som innebærer at de minst inngripende virkemidlene velges. Dette høringsforslaget omfatter kun korallrev og typisk høgmyr som utvalgte naturtyper, og ev. bruk av andre virkemidler vil følges opp i egne prosesser.

Vi har for mangelfull kunnskap om flere av artene og enkelte naturtyper i utvalget til å kunne målrette tiltak. For andre arter og naturtyper er det vurdert at det ikke finnes tiltak som fører til at målet kan nås for den aktuelle arten eller naturtypen. Dette er det tatt hensyn til i vurderingen av tiltak, virkemidler og forventet måloppnåelse. For eksempel er det for 14 av artene og for én naturtype i utvalget ikke presentert anbefalte tiltak. For 45 av artene og seks av naturtypene er det vurdert at anbefalte virkemidler gir under 50 % sannsynlighet for å oppnå målet som er satt for arten og naturtypen. Dette er ikke tilfelle for *korallrev* og *typisk høgmyr*, som begge har en sannsynlighet på over 50 % på å nå målet med de virkemidlene som er foreslått. Virkemidlet utvalgt naturtype er vurdert som viktig for å ta vare på disse i et langsiktig perspektiv.

Klima- og miljødepartementet, sammen med andre departement, ga høsten 2019 direktoratsgruppen i oppdrag å foreslå en oppfølgingsplan basert på de 90 artene og 32 naturtypene fra 2018-leveransen. Direktoratsgruppen leverte sin anbefaling 15. juni 2020. Departementene ga sin tilslutning til oppfølgingsplanen i brev av 7. mai 2021. Typisk høgmyr og korallrev er blant de 23 naturtypene som er prioritert i en oppfølgingsplan fra direktoratsgruppen.

I tillegg til å bidra til nasjonale mål på naturmangfold, er høringsforslaget relevant for flere av FNs bærekraftsmål. Særlig gjelder dette bærekraftsmålene 14 og 15, som handler om henholdsvis livet i havet og livet på land. Bærekraftsmål 14 har et delmål om å "forvalte og

¹ Beslutningsgrunnlagene kan lastes ned fra følgende nettside:
<https://www.miljodirektoratet.no/aktuelt/nyheter/2018/desember-20182/trua-natur-slik-kan-tilstanden-forbedres/>

beskytte økosystemene i havet og langs kysten på en bærekraftig måte for å unngå betydelig skadevirkninger, blant annet ved å styrke økosystemenes motstandsevne og ved å iverksette tiltak for å gjenoppbygge dem, slik at havene kan bli sunne og produktive." Bærekraftsmål 15 har et delmål som forplikter landene til å "iverksette umiddelbare og omfattende tiltak for å redusere ødeleggelsen av habitater, stanse tap av biologisk mangfold og innen 2020 verne truede arter og forhindre at de dør ut." På tross av sin begrensede utstrekning, inneholder typisk høgmyr videre mye torv og karbon, og er dermed per areal et viktig karbonlager. Derfor er også bærekraftsmål 13 om å stoppe klimaendringene relevant. Høringsforslaget er et steg for å komme nærmere oppfyllingen av disse bærekraftsmålene.

3. Om høringen

Vedleggene gir en kort presentasjon av naturtypene, utbredelse og utvikling, samt påvirkningsfaktorer. Vedleggene inneholder også forslag til tiltak for å ta vare på naturtypen og en gjennomgang av ulike virkemidler som kan være aktuelle. I tillegg framgår konsekvenser ved bruk av virkemiddelet utvalgte naturtyper og utkast til forskrift.

Klima- og miljødepartementet imøteser tilbakemeldinger og innspill til at korallrev og typisk høgmyr blir utvalgte naturtyper.

Kart som viser oversikt over dagens kjente forekomster av korallrev ligger i vedlegg 2 samt her: <https://arcg.is/11TXPP>. Kart som viser oversikt over dagens kjente forekomster av typisk høgmyr, finnes her: <https://arcg.is/1n9bvm0>. Oversikt over kommuner som har kjente lokaliteter med naturtypene finnes i vedlegg 5.

Forslaget om korallrev som utvalgt naturtype gjelder innenfor Norges territorialfarvann, som er naturmangfoldlovens stedlige virkeområde.

Vi ønsker at uttalelser har generelle kommentarer først og deretter kommentarer knyttet til den enkelte naturtypen.

Det inviteres spesielt til innspill som kan bidra til å belyse mulige næringsmessige konsekvenser av forslaget. Det bes også om innspill til om det er andre virkemidler som ikke er vurdert av direktoratsgruppen og som eventuelt kan bidra til å bedre statusen til naturtypene.

4. Hjemmelsgrunnlag og rettslige konsekvenser

Etter naturmangfoldloven § 52 kan Kongen i statsråd vedta forskrift som gir bestemte naturtyper status som utvalgt naturtype for å fremme forvaltningsmålet for naturtyper i naturmangfoldloven § 4.

I sin begrunnelse for å foreslå korallrev som utvalgt naturtype, har departementet lagt vesentlig vekt på at korallrev er et spesielt økosystem på havbunnen, som er dannet av levende samfunnsbyggende koralldyr og deres kalkskjeletter. Naturtypen er svært viktig for biologisk mangfold og indirekte har revene stor betydning for fiskeriene som oppvekst- og beiteområder for fisk. På Rødlista 2018 har korallrev status som nær truet (NT). Dette er en forbedring av status siden forrige rødliste der naturtypen var satt i kategori sårbar (VU). Årsaken til bedringen er ikke mindre påvirkning, men tilgang på mer data om forekomster.

Det er lagt avgjørende vekt på at utvalgt naturtype, sammen med virkemidlene områdevern etter naturmangfoldloven eller beskyttelse etter havressursloven og fiskerisektorens krav til hensyn etter havressursloven, vurderes som de mest hensiktsmessige virkemidlene for å oppnå en forbedring av tilstanden for naturtypen korallrev.

Som allerede nevnt, gjelder forslaget om korallrev som utvalgt naturtype områder innenfor Norges territorialfarvann, som er naturmangfoldlovens stedlige virkeområde.

I sin begrunnelse for å foreslå typisk høgmyr som utvalgt naturtype, har departementet lagt vesentlig vekt på at naturtypen er klassifisert som sterkt truet (EN) på Norsk rødliste for naturtyper 2018 (vurderingsenhet er underformene konsentrisk høgmyr, eksentrisk høgmyr og platahøgmyr), og dermed har en tilstand som strider mot forvaltningsmålet i naturmangfoldloven § 4, jf. naturmangfoldloven § 52 andre ledd bokstav a. Naturtypen er dannet over flere tusen år med torvdannelse og er svært viktig for langsiktig lagring av karbon. Typisk høgmyr inneholder mye torv og karbon og er således et viktig karbonlager per areal.

I tillegg står naturtypen ofte igjen som "øyer" av natur i et landskap som ellers er preget av inngrep og menneskelig aktivitet. Det kan gi grunnlag for dyreliv som ellers ville ha forsvunnet fra et område. Videre er det lagt avgjørende vekt på at utvalgt naturtype, sammen med virkemiddelet områdevern av utvalgte lokaliteter, vurderes som det mest hensiktsmessige virkemiddelet for å oppnå en forbedring av tilstanden for typisk høgmyr.

Ordningen med utvalgte naturtyper innebærer at naturtyper som blir utvalgte naturtyper får en særskilt status. Dette betyr at noe natur anses som viktigere enn annen natur utenfor verneområdene, og at disse skal forvaltes likt uavhengig av hvilken sektor som påvirker naturtypen. Virkningene av utvelgelsen følger av naturmangfoldloven §§ 53-55. Hovedregelen fremgår i § 53 andre ledd: når et tiltak kan påvirke en forekomst av en utvalgt naturtype, skal en ved utøving av offentlig myndighet og ved forvaltning av det offentliges faste eiendom, ta særlig hensyn til forekomster av en utvalgt naturtype som kan påvirkes for å hindre at naturtypen forringes. Utvelgelsen må dermed ses som en statlig retningslinje til alle offentlige myndigheter som innebærer at hensynet til den utvalgte naturtypen skal veie tungt i skjønnsutøvelse eller i utformingen av regelverket. Dette innebærer imidlertid ikke at det i alle tilfeller skal ha avgjørende betydning.

Det er den enkelte sektormyndighet som foretar vektleggingen innenfor rammene av det enkelte sektorregelverk. Det er hensynet til naturtypen som helhet som skal vektlegges. Ordningen med

utvalgte naturtyper innebærer dermed ikke noen fredning av den enkelte forekomsten. Det kan gis tillatelse til inngrep dersom den samlede samfunnsnyttens ved inngrepet anses som større enn hensynet til naturtypen. I slike vurderinger inngår blant annet samfunnsnyttens av verdiskaping og lønnsomme arbeidsplasser knyttet til næringsvirksomhet. Samtidig innebærer det at det ved alle beslutninger etter plan- og bygningsloven, ulike sektorlover og naturmangfoldloven som kan berøre forekomster av utvalgte naturtyper, skal tas særskilt hensyn til forekomster av en utvalgt naturtype. Det lovpålagte hensynskravet har betydning for spørsmål om lokalisering, om inngrep i forekomsten, og om vilkår for tiltaket. Å ta særskilt hensyn til en utvalgt naturtype innebærer å unngå å forringe utbredelsen av naturtypen og den økologiske tilstand av forekomstene. Vurderingene skal blant annet gjøres ut fra hvor viktig den aktuelle forekomsten er i forhold til totalen av forekomster av naturtypen i Norge. Et annet moment i vurderingen er om det kan etableres eller utvikles en tilsvarende forekomst på et annet sted. Det at en naturtype er utvalgt betyr ikke at igangsatt virksomhet må avsluttes.

For de utvalgte naturtyper der aktiv skjøtsel er en forutsetning for ivaretagelse av forekomstene, skal det utarbeides handlingsplaner. Det er også etablert en egen tilskuddsordning for aktiv skjøtsel og andre tiltak i utvalgte naturtyper, og utvelgelsen vil også innebære at naturtypen skal prioriteres sterkere ved fordeling av tilskudd.

Forskriften angir ikke juridisk bindende kartfestede områder for den eller de forekomster som får status som utvalgt naturtype. Forskriften kan likevel avgrense virkeområdet etter kvalitet. Departementet legger til grunn, på bakgrunn av informasjon om kartleggingsstatus, at det vil finnes forekomster som ennå ikke er kartlagt og som forskriften dermed vil få virkning for.

For landbrukstiltak innebærer utvelgelsen videre etter naturmangfoldloven §§ 54 og 55 at det innføres en meldeplikt for tiltak som ikke er søknadsppliktige etter annet regelverk. Grunneiere og rettighetshavere som har forekomster omfattet av forskriften på sin eiendom vil få informasjon om dette fra statsforvalteren. Tiltaket skal meldes til kommunen, som kan nekte tiltaket eller gi nærmere pålegg om hvordan tiltaket skal gjennomføres i samsvar med reglene etter skogbrukslova §§ 6 eller 8 eller forskrift etter jordlova § 11. Naturmangfoldloven § 53 fjerde ledd åpner for at kommunen ved rettslig bindende plan etter plan- og bygningsloven tar endelig stilling til arealbruken i en forekomst av en utvalgt naturtype.

Utvelgelsen vil videre etter naturmangfoldloven § 53 første ledd innebære at det ved utøving av aktsomhetsplikten etter lovens § 6, skal tas særskilt hensyn til forekomster av naturtypene for å unngå forringelse av naturtypens utbredelse og forekomstenes økologiske tilstand. Reglene om utvalgte naturtyper gjelder ikke innenfor områder som er vernet etter naturmangfoldloven kap. V.

5. Begrunnelse for valg av virkemidler

Nedenfor følger begrunnelsen for valg av virkemidlet utvalgt naturtype.

5.1. Korallrev

Rødlistestatus for naturtypen var i 2011 sårbar (VU) og i 2018 nær truet (NT). Bakgrunnen for at naturtypen har endret rødlistestatus fra 2011 til 2018 er bedre kunnskap – det er gjennomført mer kartlegging siden rødlistevurderingen fra 2011. Påvirkningsfaktorene er vurdert i vedlegg 2 og er grunnlaget for tiltak og virkemiddelvurderinger. Vedtak om utvalgt naturtype vil kunne forbedre eller sikre naturtypens status langs kysten. Rødlista skiller ikke på hav og kyst, og dermed er ikke den egentlige rødlistestatusen kjent for det området der tiltaket får effekt. Det primære målet må være at naturtypen samlet kommer over i status livskraftig (LC). Sekundært at man, med det trykk som kan forventes langs kysten, hindrer at statusen forverres til sårbar (VU), og ikke har som mål å beholde en slik naturtype i en status som fortsatt nær truet (NT).

Virkemidlet utvalgt naturtype inngår i virkemiddelpakken for korallrev i 2018-leveransen i Prosjekt Trua natur. Forutsetningen for bruk av utvalgt naturtype ble her beskrevet slik:

"I sjø best egnet dersom regulering etter et sektorvirkemiddel ikke gir tilstrekkelig beskyttelse og det er flere påvirkningsfaktorer."

Fiskeri med bunnberørende redskap kan påvirke korallrev, særlig snurrevad og bunntrål. At fiskerilovverket er et viktig sektorvirkemiddel for å beskytte korallrev er dermed innlysende.

Innenfor 12 nautiske mil vil olje- og energisektoren også, og da spesielt rørledninger og kabler, kunne ha berøring med denne naturtypen. Akvakultur har konsekvenser i form av fysisk påvirkning på bunnen for eksempel i form av forankring og utslipp som kan påvirke korallrev i nærheten. Akvakulturnæringen forvaltes av flere sektorer i tillegg til Fiskeridirektoratet. Sektorvirkemidlene innenfor akvakulturforvaltningen vurderes til å være tilstrekkelige for å ivareta påvirkning på korallrev fra akvakultur, herunder at de legger til rette for å kunne hjemle ytterligere tiltak etter hvert som kunnskapen utvikles. Fylkeskommunen og Fiskeridirektoratet er ansvarlig for saksbehandlingen etter akvakulturloven, mens statsforvalteren er ansvarlig for behandlingen etter forurensningsloven. Mattilsynet og Kystverket behandler også akvakultursaker etter henholdsvis matloven og havne- og farvannsloven, men deres sektoransvar omfatter ikke hensyn til forekomster av sårbar natur i særlig grad. De er dermed holdt utenfor vurderingen her.

Arealforvaltningen i kommunene, med kommunens arealplan med områder for akvakultur, reguleringsplaner og andre planer for næringsvirksomhet er viktig for sikring av viktig mangfold og naturtyper. Korallrev som utvalgt naturtype vil være førende for hvordan denne naturtypen skal hensyntas i arealplanleggingen, jf. naturmangfoldloven § 53, fjerde ledd. Avgjørelsene som tas i arealplanleggingen vil være avgjørende for alle sektorer uansett om de har egne virkemidler tilgjengelig på samme måte som innenfor akvakulturforvaltningen eller ikke.

Store samferdselsforetak med vegger og utfyllinger medfører i tillegg til traseer i kystsonen på sjøbunn etc., også etter hvert til svært store masseuttak med masser som må plasseres et eller annet sted, hvilket oftest blir under vann i kystnære områder. Dette vil involvere samferdselssektoren som påvirkningsfaktor.

Utslipp fra fiskeoppdrett vurderes i utgangspunktet som en negativ påvirkning på korallrev når det ligger nært. Påvirkning fra akvakultur på naturtypen korallrev må imidlertid vurderes konkret i det enkelte tilfellet ved lokalitetsklarering etter akvakulturloven.

Når det gjelder partikkel- og forurensningspåvirkning fra landbruk er det ikke vurdert som en tilsvarende negativ påvirkning. Landbrukssektoren trekkes derfor ikke inn som negativ faktor med betydning for denne naturtypen.

Samlet sett har kysten potensial for næringsutvikling. Framtidig omfang av arealbeslag, mineral- og ressursuttak eller nye typer akvakultur er ukjent. Det er dermed ikke naturlig at ansvaret for en bærekraftig forvaltning av naturtypen korallrev plasseres kun hos fiskerisektoren. Vi anbefaler derfor at naturtypen korallrev blir utvalgt naturtype på grunn av ulike påvirkningsfaktorer og næringer, og sin svært store betydning for mangfoldet og for fiskeriene i havet og langs kysten.

Nærmere informasjon om naturtypen, inkl. avgrensning, status, påvirkningsfaktorer og vurderinger av sektorvirkemidler, samt kartgrunnlag er lagt ved (vedlegg 2). Utkast til forskriftsendring framgår i vedlegg 4.

5.2. Typisk høgmyr

Rødlistestatus for typisk høgmyr var i 2011 sårbar (VU). I 2018 var rødlistestatusen sterkt truet (EN), vurdert separat for de tre torvmarksformene konsentrisk høgmyr, eksentrisk høgmyr og platahøgmyr som sammen utgjør naturtypen typisk høgmyr.

Naturtypen er utsatt for flere negative påvirkningsfaktorer, forårsaket av aktiviteter hos ulike samfunnssektorer. De viktigste påvirkningsfaktorene for naturtypen er grøfting i forbindelse med jordbruks- og skogbrukstiltak, torvtekt, nedbygging, oppdyrking, vann- og vindkraftregulering og klimaendringer. Alle disse påvirkningsfaktorene påvirker vannforholdene (hydrologien), som er den mest avgjørende økologiske faktoren for alle typer våtmark. Grøfting er den arealmessig største trusselen for høgmyr. Grøftingen har som oftest vært utført med oppdyrking eller skogreising som formål. Skogreising på myr har nå opphørt, som følge av at nygrøfting av myr med sikte på skogbruk er forbudt i forskrift om bærekraftig skogbruk.

I tilrådingen fra direktoratsgruppen av 14.12.2018 anbefales det at sikring av areal gjennomføres ved vern av noen større lokaliteter av naturtypen og status som utvalgt naturtype for øvrige lokaliteter, og at sikring av areal ved områdevern og utvalgt naturtype bør prioriteres høyt for denne naturtypen. Andre virkemidler dette kan virke sammen med er forbud mot nydyrking, utfasing av uttak og bruk av torv, og særlig hensyn til naturtypen i arealforvaltning etter plan- og bygningsloven og forvaltning av inngrepssaker etter sektorlover (særlig knyttet til energiutbygging). Sikring av areal vil kombineres med hydrologisk restaurering for å bedre tilstanden i grøfta lokaliteter (jf. Plan for restaurering av våtmark i Norge), ved at vannstanden heves slik at den blir som før grøftingen ble utført.

Rødlistevurderingen fra 2011 gir et anslag på 320 km² areal for naturtypen. I dag har vi bedre kunnskap, og det totale arealet anslås nå til ca. 150 km² (jf. bl.a. [rødlistevurderingene for naturtyper 2018](#)). Kjerneområdet er på Østlandet og i Trøndelag. I tillegg forekommer noe typisk høgmyr på Vestlandet og i Nord-Norge. 13 % av det kartlagte arealet med typisk høgmyr ligger innenfor verneområder. Ved utvelgelse av naturtypen vil dermed 87 % av det totale kartlagte arealet for naturtypen bli omfattet av reglene om utvalgte naturtyper.

Gjennomføring av de anbefalte virkemidlene for typisk høgmyr gir sannsynlighet for måloppnåelse (bedring av rødlistestatus) på 95-100 %.

Nærmere informasjon om naturtypen, inkl. avgrensning, status og påvirkningsfaktorer, samt kartgrunnlag er lagt ved (vedlegg 3). Utkast til forskriftsendring framgår i vedlegg 4.

6. Konsekvenser av virkemiddelbruk

6.1. Generelt

Virkemidlet utvalgt naturtype vil bidra til langsiktig ivaretagelse av korallrev og typisk høgmyr og slik bidra til det nasjonale målet om å hindre utrydding og bedre tilstand for truet natur. I beslutningsgrunnlagene (se vedlegg 6 og 7) fra 2018-leveransen vurderes generelt kostnader for tiltak og tiltakspakker der effekten eller måloppnåelsen er å flytte en naturtype en kategori ned på truethetsskalaen, eller eventuelt holde den på samme nivå som i dag.

For naturtypen korallrev er det imidlertid ikke beregnet direkte kostnader. Forbud mot bunntråling innenfor 12 nautiske mil er allerede innført og har således ingen direkte kostnader av betydning. Vedtaket betyr at det innføres en utvidet beskyttelse mot all type fiskeri som kan skade korallrev, som fiske med garn og line i rev-områder. Kostnader for fiskeriene ved å ikke fiske på korallrev er ikke beregnet. Kostnader ved at en strømkabel eller liknende ikke legges over, men rundt en forekomst, er heller ikke beregnet.

Oljeprospektering, oljeboring, rørlegging, oppankring av plattformer er i kunnskapsgrunnlaget omtalt som en negativ påvirkningsfaktor, men det alt vesentlige av virksomheten i sektoren skjer utenfor territorialfarvannet og vil dermed ikke påvirkes av utvelgelsen.

De forventede kostnadene er knyttet til kartlegging. Kartlegging vil skje gjennom nasjonale program for kartlegging av marine naturtyper, men disse kostnadene er heller ikke beregnet. Per dags dato er nytt nasjonalt program ikke etablert, men pilotprosjektet Marine grunnkart i regi av KDD, Kartverket, NGU og Havforskningsinstituttet har som intensjon om å kartlegge bl.a. korallrev. Prosjektet kan bli et større og mer permanent prosjekt.

For typisk høgmyr er det beregnet kostnader for nødvendige tiltak i beslutningsgrunnlaget. Det vil imidlertid ikke følge direkte kostnader av at typisk høgmyr får status som utvalgt naturtype.

Det er ikke forventet nevneverdige økonomiske konsekvenser for kommunene. Eventuelle merkostnader for Statsforvalteren og andre statlige virksomheter dekkes innenfor gjeldende budsjetterammer.

6.2. Korallrev som utvalgt naturtype

Økonomiske konsekvenser

Grunneiere, rettighetshavere og næringsutøvere

Korallrev forekommer på dypt vann (40-600 meter) og utenfor privat eiendomsrett der grunneiere har rettigheter. Kostnader for fiskeriene ved å ikke fiske på korallrev har ikke latt seg beregne og er ukjente, jf. avsnitt 6.1. Eventuelle økonomiske konsekvenser for akvakulturnæringen er ukjente.

Kommuner

Reglene om utvalgte naturtyper antas ikke å ha nevneverdige økonomiske konsekvenser for kommunene.

Staten

Det er ikke behov for aktiv skjøtsel av denne naturtypen. Det er etablert en ordning på statsbudsjettet med tilskudd til trua naturtyper, herunder utvalgte naturtyper, uten at en kan se for seg at denne naturtypen vil være særlig egnet for dette. Klima- og miljødepartementet anser det likevel som hensiktsmessig at det ved en utvelgelse av korallrev som ny utvalgt naturtype, utarbeides en tverrsektoriell handlingsplan for korallrev. Hensikten vil være å samordne, mobilisere og målrette virkemidler og tiltak for naturtypen. Mye av grunnlaget for en handlingsplan foreligger allerede, så utviklingen vil ikke nødvendigvis kreve et nytt stort og omfattende arbeid. Det må likefullt avsettes ressurser til dette innenfor gjeldende budsjetterammer.

Administrative konsekvenser

Kommuner

Kommuner som har forekomster av utvalgte naturtyper, vil i forvaltningen av disse måtte forholde seg til naturmangfoldlovens regler side om side med plan- og bygningsloven og sektorregelverk som de har myndighet etter. Kommunene vil som myndighet etter plan- og bygningsloven og andre lover, få en sentral rolle i arbeidet med å forvalte utvalgte naturtyper, men ordningen er ikke vurdert å ha større administrative eller økonomiske konsekvenser med hensyn til oppfølgingen i den kommunale forvaltningen, jf. Ot prp. nr. 52, s. 363. Dette har sammenheng med at vedtak fremdeles skal fattes etter andre lovverk enn naturmangfoldloven.

Staten

Forskriften om utvalgte naturtyper medfører ingen endring mht. forvaltningsmyndighet. Naturtypen har inngått i tilskuddsordningen for truede og utvalgte naturtyper (og vært søkbar i søknadssenteret) siden 2015.

Fiskeoppdrett nær korallrev kan ha negativ påvirkning, men når det gjelder partikkel- og forurensningspåvirkning fra landbruk er det ikke vurdert som en tilsvarende negativ påvirkning. Statlig landbruksforvaltning vil dermed ikke omfattes av forslaget. Fiskeridirektoratet og statsforvalteren vil måtte sette av ressurser for å nå ut med informasjon til fiskere og andre om hvor naturtypen finnes, der dette er kjent.

Status som utvalgt naturtype medfører en forenklet forvaltning for kommuner og andre myndigheter som skal forvalte og fatte beslutninger som kan skade eller ødelegge slike naturtyper. Det at staten har valgt ut noen naturtyper som utvalgte naturtyper innebærer at disse skal tillegges større vekt i saker i forvaltningen enn naturtyper som ikke er utvalgt. Vedtak som berører utvalgte naturtyper, skal registreres i Miljøvedtaksregisteret. Det vil forenkle forvaltningen av natur i Norge. På sikt vil derfor utvalgte naturtyper kunne medføre besparelser både for statsforvaltere, kommuner og andre.

6.3. Typisk høgmyr som utvalgt naturtype

Økonomiske konsekvenser

Grunneiere og rettighetshavere

Den generelle betydningen av utvelgelsen følger av naturmangfoldloven §§ 53 – 56. Utvelgelsen vil føre til meldeplikt for skogbruks- og jordbrukstiltak som ikke er søknadspliktige etter annet regelverk. Konsekvensene for grunneiere og rettighetshavere som følge av utvelgelsen av typisk høgmyr som utvalgt naturtype, beror på hvordan kommunene og andre myndigheter forvalter forekomstene og hvilke eier- og bruksinteresser som gjør seg gjeldende i de konkrete sakene. Ulike utbyggingsprosjekter og næringsutvikling er de mest aktuelle interessene som må avveies mot hensynet til de utvalgte naturtypene. Ordningen har karakter av en statlig retningslinje for bærekraftig bruk av utvalgte naturtyper. Det legges ikke opp til et beskyttelsesnivå som innebærer at pågående næringsvirksomhet må opphøre eller bli vesentlig vanskeliggjort. Klima- og miljødepartementet ber om innspill på om det er enkeltområder der bruk av virkemiddelet kan ha spesielt store konsekvenser.

Kommuner

Reglene om utvalgte naturtyper antas ikke å ha nevneverdige økonomiske konsekvenser for kommunene.

Staten

Naturmangfoldloven § 52 fjerde ledd sier at "der aktiv skjøtsel eller andre typer tiltak er en forutsetning for ivaretagelse av naturtypen, skal staten legge frem en handlingsplan for å sikre naturtypen". Typisk høgmyr er ikke en skjøtelsesbetinget naturtype, men i beslutningsgrunnlaget fra 2018 legges det til grunn at "andre tiltak" i form av systematisk hydrologisk restaurering av

forekomster er nødvendig for å ivareta naturtypen. Dette betyr at det ved utvelgelse skal utarbeides handlingsplan for typisk høgmyr. Det må avsettes ressurser til dette innenfor gjeldende budsjetttrammer.

Det er etablert en ordning på statsbudsjettet med tilskudd til trua naturtyper, herunder utvalgte naturtyper. Det vil bli lagt vekt på å gi tilskudd til tiltak i utvalgte naturtyper. Det blir også satt av midler i Klima- og miljødepartementets budsjett til restaurering av myr og annen våtmark. Den årlige budsjettmessige oppfølgingen knyttet til ordningene vil være avhengig av den økonomiske utviklingen og budsjettsituasjonen.

Administrative konsekvenser

Kommuner

Kommuner som har forekomster av utvalgte naturtyper, vil i forvaltningen av disse måtte forholde seg til naturmangfoldlovens regler side om side med plan- og bygningsloven og sektorregelverk som de har myndighet etter. Kommunene vil som myndighet etter plan- og bygningsloven og andre lover, få en sentral rolle i arbeidet med å forvalte utvalgte naturtyper, men ordningen er ikke vurdert å ha større administrative eller økonomiske konsekvenser med hensyn til oppfølgingen i den kommunale forvaltningen, jf. Ot prp. nr. 52, s. 363. Dette har sammenheng med at vedtak fremdeles skal fattes etter andre lovverk enn naturmangfoldloven. Det kan imidlertid bli noe merarbeid i forbindelse med saksbehandling av meldepliktige jord- og skogbrukstiltak og kunngjøring av tillatelser til inngrep etter §§ 54 – 56 i naturmangfoldloven. Det er imidlertid ikke grunn til å anta at dette vil dreie seg om mange saker per kommune. De administrative konsekvenser av meldepliktordningen blir derfor begrenset. Status som utvalgt naturtype medfører en forenklet forvaltning for kommuner og andre myndigheter som skal forvalte og fatte beslutninger som kan skade eller ødelegge slike naturtyper. Det at staten har valgt ut noen naturtyper som utvalgte naturtyper innebærer at disse skal tillegges større vekt i saker i forvaltningen enn naturtyper som ikke er utvalgt. Vedtak som berører utvalgte naturtyper, skal registreres i Miljøvedtaksregisteret. Det vil forenkle forvaltningen av natur i Norge. På sikt vil derfor utvalgte naturtyper kunne medføre besparelser både for statsforvaltere, kommuner og andre.

Staten

Forskriften om utvalgte naturtyper medfører ingen endring mht. forvaltningsmyndighet. Naturtypen har inngått i tilskuddsordningen for truede og utvalgte naturtyper (og vært søkbar i Miljødirektoratets elektroniske søknadssenter siden 2015).

Statsforvalteren vil måtte avsette ressurser for å nå ut med informasjon til grunneiere og rettighetshavere om hvor forekomstene av utvalgte naturtyper finnes, til informasjon om tilskuddsordninger, og til dialog med kommuner, grunneiere, tiltakshavere og andre aktører i lokalmiljøet om forvaltningen av forekomstene.

7. Kontakter

Spørsmål kan rettes til følgende personer ved Klima- og miljødepartementet:

Person	E-post	Tlf.	Tema
Helle B. Andresen	helle-boman.andresen@kld.dep.no	22 24 57 70	Saksansvarlig
Øyvind Andreassen	oyvind.andreassen@kld.dep.no	22 24 60 29	Seksjonsleder
Anja Elisenberg	anja.elisenberg@kld.dep.no	22 24 58 06	Korallrev
Øivind Dannevig	oivind.dannevig@kld.dep.no	22 24 58 23	Typisk høgmyr

8. Vedlegg

Høringsnotatet har følgende vedlegg:

Vedlegg 2: Forslag om korallrev som utvalgt naturtype

Vedlegg 3: Forslag om typisk høgmyr som utvalgt naturtype

Vedlegg 4: Forslag til endringsforskrift for utvalgt naturtype

Vedlegg 5: Liste med berørte kommuner

Vedlegg 6: Beslutningsgrunnlag for korallrev

Vedlegg 7: Beslutningsgrunnlag for sentrisk høgmyr